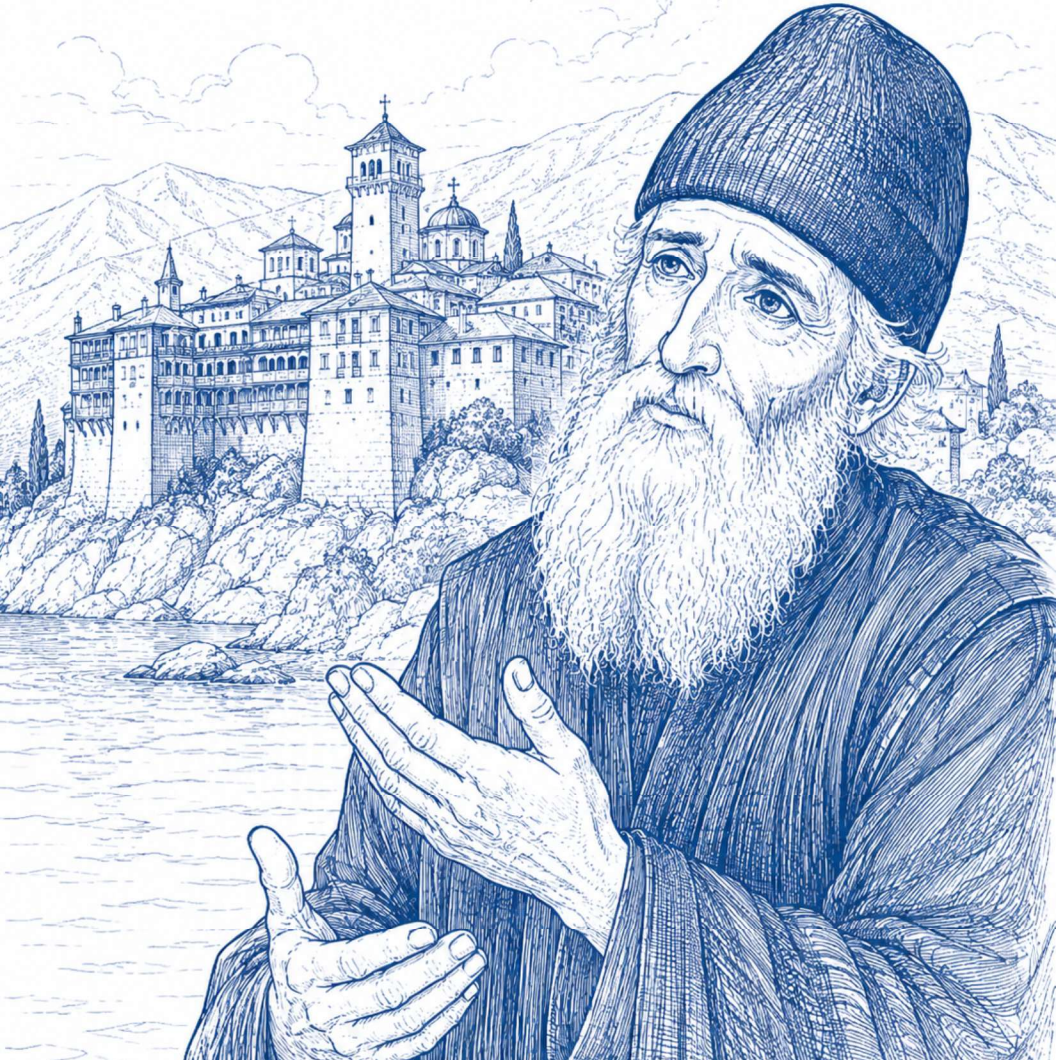

STARAC PAJSIJE SVETOGORAC

NE BOJ SE, BOG JE BLIZU

Kako sačuvati dušu u nemirnom svetu

Naslovi izvornika:

**Πρεσβ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Δ. ΤΑΤΣΗ, Ο Γέροντας Παΐσιος
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΡΑΚΟΒΑΛΗΣ, Ο Γέροντας Παΐσιος μου είπε...
ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, ΣΚΕΥΟΣ
ΕΚΚΛΟΓΗΣ, Γέρων Παΐσιος**

Preveli s grčkog: Antonina Pantelić, Zoran Jelisavčić, Lada Akad
Recenzent: Vladimir Dimitrijević
Stampa: Studentski Servis, Skopje
Izdaje: Ikona 2026

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски",
Скопје

271.2-472

NE boj se, Bog je blizu : kako sačuvati dušu u nemirnom svetu :
duhovni put kroz savremeni život : o Bogu, ljudima i životnim iskušenjima :
razgovori sa Starcem Pajsijem / [urednik Sašo Kuzmanovski ; preveli s
grčkog Antonina Pantelić, Zoran Jelisavčić, Lada Akad]. - Skopje : Ikona,
2026. - 412 стр. ; 20 см

Превод на делата: прѣсбѣи γ. σασσηс, γѣронτας παΐσιос αθανасиос
ρακοβαλης, μου ειπε ο γѣροντας παΐσιос ιδρομοναιωτс ειρισογοθολωт
агиордисωтс, σκδтос δκλογηс, γѣронτας παΐσιос

ISBN 978-608-286-009-1

а) Православие -- Поуки

COBISS.MK-ID 69561861

SADRŽAJ

Pouke za spasenje duše	5
Kako sačuvati duhovni život u porodici.....	7
Duhovni život između posla i obaveza	20
Mladi pred iskušenjima savremenog života.....	35
Mladi u savremenom i nemirnom svetu.....	50
Svetsko obrazovanje i znanje bez Boga	60
Kada čovek sve pokušava da objasni razumom.....	73
Božija mudrost u svetu oko nas	92
Što više udobnosti, sve manje mira.....	102
Pojednostavi život i oslobodi se teskobe.....	112
Kako sačuvati mir usred buke sveta.....	122
Previše briga nas udaljava od Boga	135
Magija i delovanje mračnih sila	144
Prelest i zablude savremenog čoveka.....	166
Snaga dobre i opasnost rdave pomisli.....	186
Bogohulne pomisli	196
Verovanje sopstvenoj pomisli početak je prelesti.....	202
Kako pobediti rdave pomisli	211
„Ištite najprije Carstvo Božije”	220
Vera i uzdanje u Boga	231
Kada čovek više ne može – Bog pomaže.....	244
Kako podneti nepravdu	254
Zašto nas opravdavanje udaljava od Boga	263
O Božijoj i ljudskoj pravdi.....	273

Kako nositi krst iskušenja	282
Duhovni smisao bolesti	292
Pravilno suočavanje sa telesnim nedostatkom	307
Kako deluju duhovni zakoni	314
Kako očistiti srce.....	319
Preispitujmo svoju savest.....	327
Snaga priznavanja sopstvenog greha.....	342
Zašto je čovek postao ravnodušan.....	358

POUKE ZA SPASENJE DUŠE

– Svet se sada bavi svim drugim temama, osim samim sobom... Đavo, vidite, započinje posao, svakome daje rukodelje.

– Kada ispravim samoga sebe, ispravlja se jedan deo Crkve, a onda možemo da se sporazumemo...

– Da bi čovek u sebe primio znanje Božije, treba da se uništi znanje po svetu. Postani prostodušan kao dete. „Znanje nadima” (1 Kor 8, 1).

– Nemojte da čitate novine i da gledate televiziju. Često i verski časopisi nanose štetu hrišćanima, jer bude ljutnju protiv ličnosti i uopšte izazivaju zbunjenost. U svemu treba biti oprezan. Čitajte otačke knjige.

– Kada se čovek oslobodi teskobe, onda pruža spokojstvo svim ljudima.

– Čovek se prvo sav predaje Bogu, a zatim ga Bog čisti i predaje ljudima...

– Kada čovek doživljava Hrista, oseća radost.

– ...Đavo je gospodar ispraznosti, svetovnih stvari. Čovek koji je svoje srce predao ispraznostima, nalazi se u đavolovom posedu, a toga nije svestan. Đavo nije gospodar sveta. Đavo vlada onima koji imaju svetovnu mudrost. Čovek treba da odvoji svoje srce od svetovnog i ispraznog i posle njegovo srce samo, bez napora, odlazi Hristu.

– „Možeš li tiho da radiš na sebi? To je to. Potom će te blagodat Božija oseniti, bilo da to želiš, ili ne želiš. To će ti mnogo pomoći. Rad na sebi nije rasipanje vremena.

– Svi oni koji žive svetovnim životom, umesto blaga sakupljaju teskobu.

– Velika je stvar kada čovek drugoga oseća svojim bratom.

– Hristos poseduje tajinstvene načine da nagradi ljude kada čine Njegovu volju.

– Udoban život onesposobiće ljude.

– Bez napora i borenja nema svetosti.

– Živite neprestano slavosloveći Boga i blagodareći Bogu. Najveći je greh neblagodarnost.

– Da bi čovek duhovno napredovao, za to treba da postoje preduslovi. Mora da poseduje smirenje i ljubav, a srce mora da mu bude

čisto. Kada poseduje smirenje, poseduje božanski magnet, zadobija blagodat Božiju. Vidite, blagodat je data smirenima. To je po pravilu tako.

– Prema svemu se odnosite sa dobrim pomislama. Drugačije ne biva.

– Čovek mora da se stavi na mesto drugoga, kako bi mogao da sastradava...

– Ako u svoj um ne dovodimo dobre pomisli i ne uspemo da uspostavimo u sebi spokojstvo, čak i da se u pustinji zateknemo, nećemo moći da nađemo bezmolvlje...

– ...Koliko god možete, sa radošću i slavoslovljem se suočavajte sa svim iskušenjima, razmotrite njihov najdublji smisao, kako biste našli mir u ovome svetu.

– ...Kada tražimo svoje pravo, gubimo sve. Gubimo i svoj mir i svoju platu.

– Kada neko ima neku bolest, onda može da razume bol drugoga. Bog nam daje bolest da se odužimo, ili da steknemo blago.

– Ljudi naše epohe imaju drugi tipik, od greha su načinili modu. Neka nas Bog pomiluje.

– ...Čovekov um treba da bude zauzet molitvom, a ne da luta po ispraznostima.

– ...Tvoja molitva za bolesnog pomoći će mu samo onda, ako on ima nameru da postane bolji.

KAKO SAČUVATI DUHOVNI ŽIVOT U PORODICI

– *Starče, čemu koristi roptanje i kako da ga čovek izbegne?*

– Koristi samo nesreći, a sa njim se izlazi na kraj samo slavoslovljem. Roptanje rađa roptanje, a slavoslovlje rađa slavoslovlje. Kada čovek ne ropće zbog neke teškoće u kojoj se nađe, nego slavi Boga, onda đavo puca od besa i odlazi kod drugoga koji ropće, kako bi mu prikazao sve naopako. Jer što čovek više ropće, to se više uproštava.

Ponekad nas „pokvarenjak” pokrade i natera nas da ničim ne budemo zadovoljni, a čovek duhovno može u svakoj prilici da nađe razlog za slavoslovlje i da tako ima blagoslov Božiji. Evo, znam jednoga tamo na Svetoj Gori koji, ako pada kiša pa mu kažeš „opet pada kiša“, počinje: „Da, samo pada kiša, istrulećemo od tolike vlage.” Ako malo posle stane kiša i ti mu kažeš „e, nije baš mnogo padalo“, kaže: „da, zar je to bila neka kiša? Sve će se osušiti...” A niko ne može da kaže da nije normalan, nego je navikao da gundā. On je razuman, a misli nerazumno!

Gundanje i roptanje je prokletstvo. To je kao da čovek proklinje samoga sebe, a onda dolazi gnev Božiji. Poznavao sam dvojicu zemljoradnika iz Epira. Jedan je bio otac porodice i imao jednu, ili dve njive i u svemu se uzdavao u Boga. Radio je koliko je mogao, bez teskobe. „Uradiću koliko stignem.” Govorio je, Više puta mu se dogodilo da su mu neki snopovi istruleli od kiše, jer nije stigao da ih sakupi, a neke mu je razduvao vetar, ali on je za sve govorio „Slava Tebi Bože” i sve mu je išlo dobro. A onaj drugi je imao mnogo njiva, stoku itd. Ali nije imao dece. Ako si ga upitao „Kako si?” odgovarao je „Ma pusti, ne pitaj”. Nikada nije rekao „Slava Tebi Bože“, samo je gundao i roptao. A da vidite, jednom mu uquine krava, drugi put mu se dogodi ovo, ili ono. Imao je sve, ali nije imao napretka.

Zato kažem, slavoslovlje je velika stvar. Od nas zavisi da li ćemo okusiti, ili ne blagoslove kojima nas Bog dariva. Ali kako da ih okusimo, kada nas Bog, na primer, dariva bananom, a mi mislimo šta li to bolje jede taj i taj brodovlasnik? Koliko ljudi jede samo suvi dvopek, ali danju i noću slave Boga i hrane se nebeskom milinom! Ti ljudi

stiču duhovnu osetljivost i poznaju milovanje Božije. Mi to ne znamo, jer se naše srce prekrilo lepljivim muljem i ništa nas ne može zadovoljiti. Ne razumemo da se sreća nalazi u večnosti, a ne u ispraznosti.

– *Starče, zašto se Carstvo Božije u Jevanđelju poredi sa zrnom goruščinim: „Ono je kao zrno gorušičino koje kad se posije u zemlju manje je od sviju sjemena na zemlji; a kad se posije, uzraste i bude veće od svega povrća” (Mk 4, 31, 32; uporedi Mt 13, 32; Lk 13, 19)?*

– Gorušica je kao semenska veoma mala, ali kada se poseje, postane ceo žbun. Čak i ptice mogu da slete na njegove grane. Beseda Gospodnja pravi poređenje sa njenom semenkom zato što se jednom jevanđelskom besedom čovek nadahnjuje i počinje da shvata šta je Carstvo Božije.

– *Starče, kako treba razumeti ono što kaže Sveto Pismo: „Carstvo Božije unutra je u vama” (Lk 17, 21)?*

– Dušo moja, kada se u nama nalazi deo radosti rajske, onda je Carstvo Božije u nama. Nasuprot tome, kada imamo u sebi teskobu i grižu savesti, onda u sebi imamo deo pakla. Velika je stvar da čovek bude kadar da na ovome svetu oseti deo rajske radosti. A to nije teško postići; ali nažalost, egoizam nas sprečava od te duhovne veličanstvenosti.

Čovek sam može svoj život da učini rajskim, ako prepusti da njime upravlja Bog, kao dobri Otac. Treba da se uzda u Boga i da ima nadu u Njega za sve što preduzme da učini i da Ga zbog svega slavi. Ne treba da gaji teskobu. Teskoba cepa dušu, parališe je. Kada ište Carstvo Nebesko, dolazi i sve ostalo. Jevanđelje kaže: „Ištite najprije Carstvo Božije” (Mt 6, 33), ali i „Carstvo nebesko s naporom se osvaja, i podvižnici ga zadobijaju” (Mt 11, 12).

Ljudima je danas postalo teško u životu, jer im nije dovoljno malo, nego stalno jure za materijalnim dobrima. Ali svi oni koji žele da žive pravim, čistim duhovnim životom, pre svega treba da budu zadovoljni malim. Kada im je život pojednostavljen, bez mnogo glavobolja oko ovoga, ili onoga, biće oslobođeni ovosvetkog duha i ostaće im vremena za duhovnost. Inače će se umarati pokušavajući da prate modu, izgubiće svoj unutrašnji mir i steći će samo veliku teskobu.

A vidim da ljudi često od svog života naprave mučenje! Kada sam danas sa jednim čovekom dolazio iz Uranopolisa, zamolio me da

svratimo na kratko do njegove kuće. Pošto je insistirao nisam želeo da mu pokvarim zadovoljstvo. Čim smo stigli do vrata, vidim kako skida cipele i ulazi u kuću na vrhovima prstiju. „Šta ti je, zašto tako hodaš?“ upitah ga. „Ništa, starče“, kaže, „hodam pažljivo, da ne pokvarim parket.“ I šta da mu kažeš? Muče se ljudi bez razloga.

Sastradavanje sa bližnjim pomaže porodici

Što čovek ima u današnje vreme više (materijalnih) dobara, to ima više problema. Niti blagodari Bogu za njegova dobročinstva, niti se osvrće na nesreću svojih bližnjih pa da ponekad udeli milostinju. Odaje se sladostrašću i ne misli na drugoga koji nema šta da jede. Kako da ga posle poseti blagodat Božija? Kada je neko ovde otac porodice, treba nečega da se odrekne, da nekako uštedi da bi mogao povremeno da deli milostinju. Treba da kaže svojoj ženi i deci da na tom i tom mestu ima neko bolestan, napušten, ili neka siromašna porodica koja je u velikoj oskudici. Ako nemaju novaca da daju, neka im kaže: „Možemo da im damo makar neku hrišćansku knjigu, kad ih već imamo toliko.“ Dajući onima koji su u nevolji, čini dobro i samome sebi i svojoj porodici.

Koliko oskudevaju jadni verujući u Rusiji! Jednom sam jednom ruskom svešteniku dao kutiju tamjana i rekao mu: „Eto, ovo je skromni dar.“ „Zar je to skromni dar?“ kaže on. „Naš tamjan je takav da od njega kašlješ.“ I ovde u Grčkoj toliko se muče izbeglice! Na Halkidici sam video nekog izbeglicu koji je po kućama lepio pločice i tražio je za to tri stotine drahmi za kvadratni metar i govorio je „Slava Bogu što imamo hleba.“ Zato kada mi je neki preduzimač rekao kako se čovek u toku posla tovari grehovima, odgovorih mu: „Ako zaposliš one izbeglice i pomogneš im da zarade, skinućeš sa sebe sve svoje grehove. Nemaju gde da žive. U poređenju sa njima, ti si Onazis.“

Bog je dopustio da postoje bolesni, siromašni itd., kako bismo okušali svoju vrlinu. Mogao bi i za bolesne i za siromašne, za sve, da se postara, ali onda bismo imali lažno osećanje da smo ukrašeni vrlinom. Rekli bismo, na primer, da smo milosrdni, iako to ne bismo bili, a ovako naša dela otkrivaju naše vrline. Slava Bogu, postoje ljudi koji se žrtvuju za svoje bližnje. Upoznao sam jednoga koji je, čim se demobilisao, pristao da bude nepravedno osuđen na veliku kaznu, kako

bi izbavio jednu porodicu. Nije ni pomislio na sramotu, ili svoju karijeru.

Međutim, uviđam da Bog domostroji tako da bar jedan član svake porodice ima vere i blagočestivosti, kako bi i ostali u porodici dobili pomoć! Poznao sam u Konici jednu porodicu u kojoj su svi bili ravnodušni prema Crkvi. Izdvajala se samo jedna kći. Čim bi čula crkveno zvono, ostavila bi sve poslove i odlazila u crkvu. Čak i kada su došli Nemci, pa je crkvenjak zvonio da bi ljudi znali da treba da beže, ona je otišla u crkvu na večernju! Bila je meka srca, iako su njeni roditelji bili veoma škrti. Njen otac bi, umesto da ruča, uzimao komad suva hleba koji bi umakao u vodu. A majka joj je bila takva cicija! Iako su njena deca bila na dobrim položajima i raspolagali priličnom imovinom, ona je džarala po kaminu ne bi li našla bar mali grumen užarenog uglja da ga uzme i njime zapali vatru da ne bi potrošila zrno šibice! Umesto ibrika za kafu, koristila je kutiju od konzerve! Kada sam bio u manastiru Stomiju, njena majka me je volela. Čerka je zato, kad god je za nekog siromaha htela da uzme nešto iz kuće, pa joj majka ne bi dozvolila, uvek govorila majci: „Majko, to je kaluđeru potrebno.” „Daj mu, daj mu” govorila bi tada majka. Samo kada je „kaluđer” bio u pitanju, njena se majka ničemu nije protivila. Ali i tada, za vreme okupacije, čerka je tiho pomagala siromasima. Nalazila bi načina da iznese džak brašna iz ostave, natovarila bi ga na mazgu i delila brašno siromašnim porodicama. Jednom ju je majka uhvatila i šta je tada morala da istrpi! Tada se zavetovala: „Bože moj, pomози mi da nađem posao, pa ću celu platu davati za milostinju!” Sutradan su je zvali da ode da radi u nekoj ustanovi. O, koliko se obradovala! I održala je svoj zavet: od plate nije kupila za sebe ni par čarapa. Sve je davala za milostinju. Toliki su tada govorili: „Neka dopusti Bog da se posvete kosti tvojih roditelja!” Zbog toga se Bog posle postarao i za njenu majku.

Porodica kao mesto podviga

– *Starče, kako otac porodice može da se vežba u vrlini?*

– Bog za to pruža prilike. Ali mnogi, iako od Boga traže da im pruži priliku, kako bi se vežbali (podvizavali) u vrlini, ropću kada nađu na neku teškoću. Ponekad, na primer, dobri Bog, od svoje beskrajne ljubavi, da bi se muž ogledao u smirenju i trpljenju, oduzima